

سوالات متن فصل نهم - درس ۱۷

۱- تعاریف فرهنگ چیست؟

- الف) فرهنگ را می توان شیوه ی مشترک زندگی در یک جامعه دانست .
ب) فرهنگ را آگاهی و اندیشه ی مشترک اعضای یک جامعه نیز می گویند .

۲- رابطه ی جامعه و فرهنگ را بیان کنید؟

- جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد و فرهنگ هم بدون جامعه به وجود نمی آید .
جامعه به منزله سخت افزار رایانه و فرهنگ به منزله نرم افزار های آن است که این دو بدون یکدیگر کار آیی نخواهند داشت .

۳- اجتماعی شدن یا جامعه پذیری چیست؟

اجتماعی شدن فرایندی طولانی مدت از تولد تا آخر عمر است که افراد از طریق آن، زندگی در جامعه را می آموزند و خود را با آن منطبق می کنند.

۴- چرا اجتماعی شدن فرایندی بسیار مهم در زندگی است؟

زیرا بدون آن، افراد نمی توانند به زندگی در جامعه ادامه دهند. در یک جامعه، هر فرد عقاید و باورها، رسوم، قوانین و حتی چگونگی پاسخ دادن به غرایز را از دیگران می آموزد و به افراد دیگر یاد می دهد.

۵- فرایند اجتماعی شدن نخست در کجا رخ می دهد؟ چگونه؟ با ذکر مثال؟

در خانواده - پدر و مادر به کودک یاد می دهند که چگونه غذا بخورد و در نشست و برخاست چه آداب را رعایت کند، چگونه به مهمان سلام و تعارف کند، چگونه در مراسم مختلف مثل جشن ها یا عزاداری ها شرکت کند و چه بپوشد و چگونه رفتار کند، در موقع خمیازه کشید دست را جلوی دهانش بگیرد یا پاهایش را جلوی افراد بزرگ تر دراز نکند و موقع غذا خوردن، دهانش صدا ندهد.

۶- با بزرگ تر شدن فرد، علاوه بر خانواده، چه عوامل دیگری در فرایند اجتماعی شدن فرد موثر است؟

رسانه های جمعی، دوستان و گروه همسالان و برنامه های آموزشی و تربیتی مدرسه نیز چگونگی زندگی در جامعه و سازگاری با آن را به تدریج به او می آموزند. این فرایند بعدها با رفتن به دانشگاه، خدمت سربازی، محل کار و ادامه پیدا می کند.

۷- در فرایند اجتماعی شدن، مهم ترین لایه های فرهنگ که به افراد آموخته می شوند چیست؟

نمادها، هنجارها، ارزش ها و عقاید.

۸- انواع لایه های فرهنگ یک جامعه رایبان کنید؟ با ذکر مثال؟

۱- لایه های خارجی یا بیرونی (ظاهری) مانند: نمادها و هنجارها

۲- لایه های دورنی و عمیق مانند: ارزش ها و عقاید . -۹ کاربرد نماد چیست؟ با ذکر مثال بیان کنید.

هر جامعه ای برای انتقال معانی مورد نظر خود از انواع معینی از نمادها استفاده می کند . زبان گفتاری و نوشتاری ،

همه ی اشیاء دست ساخته های انسان مانند تصاویر ، پوشاک ، خوراک ، ساختمان ها و همچنین رفتارهای او ، نقش نمادین دارند .

۱۰- هنجار چیست؟

هنجارها ، رفتارهای معینی هستند که در یک گروه یا جامعه پذیرفته شده و متداول اند . به عبارت دیگر به قواعد و

شیوه های مورد قبول یک جامعه برای انجام دادن کارها ی مختلف ، هنجار می گویند . برای مثال ، ما وقتی به هم می رسیم سلام می کنیم ، وقتی می خواهیم غذا بخوری م یا وارد جایی شویم به هم تعارف می کنیم .

۱۱- هنجارها چه مواردی را شامل می شوند ؟

هنجارها در اقع همه ی عادت ها ، آداب و رسوم اجتماعی ، مناسک مذهبی ، قواعد ، قوانین ومقررات را در بر می گیرد .

۱۲- رابطه ی هنجارها و زندگی اجتماعی چیست؟

زندگی اجتماعی بدون وجود هنجارها ادامه پیدا نمی کند و هنجارها به روابط اجتماعی سامان می بخشند . افراد یک جامعه خود را ملزم می بینند از هنجارها پیروی کنند تا جامعه آنها را به عضویت بپذیرد .

۱۳- مهم ترین دلایل پیروی از هنجارها را بیان کنید؟

ارزش دانستن و اعتقاد به آنها، حفظ آبرو و احترام یا ترس از مجازات. اگر افراد از هنجارها یا شیوه های مورد قبول گروه یا جامعه پیروی نکنند، مجازات می شوند. این مجازات ممکن است به صورت سرزنش خود یا دیگران، پوزخند ف تمسخر، طرد کردن و محروم نمودن، متلک گفتن یا مجازات های رسمی و قانونی باشد.

۱۴- پیروی نکردن از هنجارها، چه عواقبی برای افراد دارد؟

اگر افراد از هنجارها یا شیوه های مورد قبول گروه یا جامعه پیروی نکنند، مجازات می شوند. این مجازات ممکن است به صورت سرزنش خود یا دیگران، پوزخند ف تمسخر، طرد کردن و محروم نمودن، متلک گفتن یا مجازات های رسمی و قانونی باشد.

۱۵- ارزش چیست؟

ارزش یعنی خوب و بد، زشت و زیبا و مطلوب یا نامطلوب دانستن امور مختلف.

۱۶- رابطه ی ارزش ها و هنجارها را بنویسید؟ با ذکر مثال؟ ارزش ها زمینه ی شکل گیری هنجارها را

ایجاد می کنند و جهت دهنده رفتارها هستند. افراد بر مبنای ارزش هایی که به آنها معتقدند، عمل می کنند. برای مثال، کسی که پرهیز از اسراف را کار خوب و درستیمی داند و آن را ارزش تلقی می کند، اگر در عمل هم از اسراف پرهیزد، هنجارش طبق این ارزش بوده است.

۱۷- منظور از ارزش های اجتماعی چیست؟ با ذکر مثال؟

ارزش های اجتماعی ، ارزش هایی هستند که مورد توجه اکثر افراد جامعه اند و افراد به عملی شدن آنها تمایل دارند . برای مثال ، برای یک تیم ورزشی ، پیروزی در مسابقه و برای یک ملت دفاع از کشور خود و مقابله با دشمنان ، ارزش های اجتماعی هستند.

۱۸- بخش مهمی از فرهنگ هر جامعه را چه چیز تشکیل می دهد؟

بخش مهمی از فرهنگ جامعه را عقاید و باورهای آن شکل می دهد.

۱۹- با ذکر یک مثال توضیح دهید چه رابطه ای بین عقاید و هنجارها و ارزش ها وجود دارد؟

بخش مهمی از فرهنگ جامعه را عقاید و باورهای آن شکل می دهد . برای مثال در جامعه ای که عقاید دینی دارد ، هنجارها ، نمادها و ارزش هایی بر مبنای آن عقاید شکل میگیرد . به عکس در جامعه ای که زندگی را فقط به این دنیا محدود می داند و به آخرت اعتقادی ندارد ، هنجارها و ارزش های متناسب با همان جامعه پدید می آیند .

۲۰- عقاید اسلامی برای مسلمانان چه نقشی دارد؟

اعتقادات اسلامی ، ملاکی است که با آن هنجارها و ارزش ها را می سنجیم و هر کدام را که با این اصول اعتقادی سازگاری ندارند ، طرد می کنیم .

۲۱- هر یک از هنجارهای زیر مبتنی بر کدام ارزشها و عقاید است؟ توضیح دهید .

الف: برخی نانوایی ها ، شب های جمعه یک یا چند تنور نان خود را به صورت رایگان و صلواتی به مردم می دهند.

(ارزش های دینی - کمک به دیگران و انسان دوستی)

ب: مردها در هنگام ورود به خانه دیگران با صدای بلند یا الله می گویند . (ارزش های عرفی و دینی - حفظ حجاب و پوشش)

ج: افراد در موقع دیدن کودک ، ماشاالله می گویند .

(ارزش های دینی - چشم زخم)

۲۲- عوامل مختلفی می توانند نمادها ، ارزش ها و هنجارهای یک جامعه را تغییر دهند و در فرهنگ آن جامعه تغییر و دگرگونی پدید آورند . در باره این عوامل و چگونگی تأثیر آنها بر فرهنگ گفت و گو کنید و مثال هایی بیاورید .

عوامل	مصادیق	تغییر در نمادها ، ارزش ها و هنجارها
پیشرفت های صنعتی و فناوری	زندگی آپارتمان نشینی	خانه های چند طبقه ، فضای کمتر برای بازی بچه ها و
رسانه های جمعی	تلویزیون- رادیو - روزنامه- اینترنت - ماهواره	کم شدن دید و پارتی و صله ی ارحام- گسترش فردگرایی- کم شدن ارتباطات قلمبلی
نفوذ فرهنگی بیگانگان و کشورهای سلطه گر	ماهواره - اینترنت	مدگرایی - تغییر نوع پوشش - نوع معماری

- * فرهنگ جامعه شیوه ی..... است . (زندگی آن جامعه)
- * فرهنگ پدیده ای است ، یعنی از طریق زن به ارث نمی رسد . (آموختنی)
- * فرهنگ از راه از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود . (آموزش و تربیت)
- * فرهنگ در جریان (فرایند) آموخته می شود . (اجتماعی شدن)
- * فرایند اجتماعی شدن ، نخست د..... رخ می دهد . (خانواده)
- * اولین و مهم ترین کانون اجتماعی شدن فرد است . (خانواده)
- * نماد در جریان به وجود می آید . (روابط اجتماعی)
- * هنجارها به سامان می بخشد . (روابط اجتماعی)

سوالات متن فصل نهم - درس ۱۸